

СЪЮЗ НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЦЕНТРАЛЕН СЪВЕТ

1000 София, ул. "Пиротска" № 7

тел./факс: 0359-2987-83-90

e-mail: sub@sub.bg

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Цух № 23/12.03.2026 г.

ДО

Дх. № 159-К1

Дата 13.03.2026 г.

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

НА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 1/ 2026

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд на Република България от 06.02.2026 г. на Съюза на юристите в България е предоставена възможност да представи писмено становище по конституционно дело № 1/2026 г., образувано по искане на Висшия адвокатски съвет за установяване на противоконституционност на чл. 368, ал. 3; чл. 368, ал. 2, изречение второ в частта: „на прокурора по ал. 3“ от Наказателно-процесуалния кодекс (обн. ДВ, бр. 86 от 2005 г., последно изм. и доп. ДВ, бр. 97 от 2005 г.; НПК) и на §8 от Преходните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (обн. ДВ, бр. 97 от 2025 г.; ПРЗИДНПК).

Съюзът на юристите в България намира горепосоченото искане за основателно и законосъобразно, поради изложените в него съображения и следните допълнителни аргументи:

Със ЗИДНПК, ДВ бр. 86, 2005 г. и ЗИДНПК ДВ бр. 97, 2005 г. са направени изменения в чл. 368, ал. 3 и чл. 368, ал. 2 НПК, в частта „на прокурора по ал. 3“ и на §8 от преходните разпоредби на ЗИТ НПК, ДВ бр. 97, 2005 г. С тези изменения е премахнат последващия съдебен контрол върху спазване изискването за разумен срок в досъдебното производство, като искането е насочено вместо до независим съд – до административния ръководител на съответната прокуратура, която е в йерархична и

функционална връзка с органите, срещу които е насочена жалбата. Това отнема характера на жалбата, като ефективно вътрешно правно средство за защита на процесуални права, както и за възможността за своевременното отстраняване на други нарушения. Наред с това, контролът върху основателността на жалбата е възложен на органите срещу които е подадена жалбата. С това се обезмисля изцяло осъществяването на обективен вътрешен законосъобразен контрол върху движението ѝ и оттам – на ефективната защита на правата на субектите, участници в досъдебното производство.

За предложеното и извършено законодателно изменение не са посочени никакви съображения, нито каквито и да са други причини, налагащи извършената промяна.

Освен липсата на мотиви, предложеното изменение е предприето и осъществено и при допускането на множество други съществени нарушения на законодателния процес.

В случая, процесуалната решаваща роля на съда има съществено значение за правилното решаване на случая по същество, както и за своевременното приключване на делото, а този ред не е съобразен и е принизен.

Допуснати са нарушения на чл. 56 във връзка с чл. 117 и чл. 122 от КРБ.

Редът и условията за упражняване на правото на защита в досъдебното производство е драстично променен, а на правото на защита като основно процесуално право е придадено формално второстепенно значение.

Не са спазени предвидените по закон условия и ред за приемане на законодателни актове.

Общозвестна презумпция е, че при неспазване на формите и реда за приемането на даден закон, той не може да има нито формална, нито материална сила.

По този начин не е спазено изискването на чл. 13 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, съгласно който, на гражданите се предоставя ефективно вътрешноправно средство за защита на накърнени права.

Налице е приет закон, за който няма изготвени по съответния ред предложение, мотивация за необходимостта от същия закон, гаранциите и мерките за неговата ефективност, с което формалните изисквания за приемането на закон също не са спазени.

Този закон е приет в едно заседание по инцидентно предложение на народен представител, без предвидените самостоятелни обсъждания в две заседания.

В резултат е приет закон при съществено несъответствие с изискванията за неговата обосновааност, законосъобразност и процесуална издържаност.

По изложените съображения Съюзът на юристите в България изразява становище, че искането на Висшия адвокатски съвет за

установяване на противоконституционност на чл. 368, ал. 3; чл. 368, ал. 2, изречение второ в частта: „на прокурора по ал. 3“ от Наказателно-процесуалния кодекс (обн. ДВ, бр. 86 от 2005 г., последно изм. и доп. ДВ, бр. 97 от 2005 г.; НПК) и на §8 от Преходните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (обн. ДВ, бр. 97 от 2025 г.; ПРЗИДНПК) е основателно.

С УВАЖЕНИЕ,

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(ВЛ. СЛАВОВ)